

Anna Cichon-Pupienis, Vilniaus universitetas

ISPŪDŽIAI IŠ STAŽUOTĖS ACHENE – KAROLIO DIDŽIOJO IR STUDENTŲ MIESTE

Achenas (*Aachen*), įsikūręs Vokietijoje prie pat trijų Europos valstybių – Vokietijos, Belgijos ir Nyderlandų – sankirtos, vadinamos trijų sienų sankirta (*three-way border*), buvo mylimiausias Karolio Didžiojo miestas ir jau nuo romėnų laikų turėjo pranašumą prieš daugelį Senosios Europos miestų. Senajame žemyne vietovę išgarsino Karolingų dinastija ir terminų vandenių šaltiniai. Acheno miesto pavadinimas susijęs su gydymo vandens šaltiniais ir kilęs iš seno vokiško žodžio „ahha“, kuris reiškia „vanduo“ arba „šaltinis“. Romos laikais miestas buvo vadinamas *Aquae grani* arba *Aquisgranum*, pavadinimas kildinamas iš žodžio *Grannus* – keltų gydymųjų šaltinių dievo vardo. Šiandien miesto centre galima paragauti gydymo šilto ir sieringo vandens, tekančio iš dviejų „Eliseenbrunnen“ neoklasikinio stiliaus pastate esančių šaltinių. Romos laikais Achenas didžiavosi terminiais vandenimis ir gydyklomis, kuriose galėjo tilpti keli tūkstančiai žmonių. Prie miesto gerovės, plėtros ir populiarumo stipriai prisidėjo Karolis Didysis. Iki šiol vadovo šventųjų relikvijų kolekcija, kuri buvo entuziastingai renkama, saugoma vietinės Arkikatedros saugykloje. Todėl galima teigti, kad miesto aukso amžius glaudžiai susijęs su Karoliu Didžiuoju.

Acheno centre esančio fontano skulptūromis ironiškai vaizduojama pinigų cirkuliacija visuomenėje. Fone – Šv. Marijos arkikatedra (A. Cichon-Pupienis nuotr.)

Karolis Didysis siejamas ir su miesto simboliu – Šv. Marijos arkikatedra, vienu iš pirmųjų paminklų Vokietijoje, įrašytų į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą. Per beveik 600 metų katedroje karūnuota 30 Karolio Didžiojo įpėdinių. Šiandien į katedrą patenkame per originalius bronzinius Vilko vartus, virš kurių yra dviejų liūtų galvos. Pasak legendos, karalius, išvykdamas į karą, paliko miestiečiams lėšų katedrai užbaigti. Tačiau statytojams pritrūko pinigų, tad jie kreipėsi pagalbos į velnią, mainais už paramą pažadėję pirmosios būtybės, kuri įeis į bažnyčią, sielą. Pirmasis žmogus turėjo būti popiežius, kuris pašventintų katedrą. Todėl buvo nuspręsta velnią apgauti ir pirmiausia į katedrą įleisti vilką. Velnias pasiėmė vilko sielą, o kai perprato apgaulę, iš pykčio ir gėdos išbėgo iš katedros. Kadangi buvo baisiai įsiutęs, tai taip stipriai trinktelėjo durimis, kad nusitraukė pirštą, kurį šiandien galima rasti ir pačiupinėti vieno iš liūtų, puošiančių duris, žiotyse. Kalbant apie Acheną, verta paminėti nuostabią miesto rotušę, kuri buvo pastatyta ir subrendo kartu su katedra. Dabar šie pastatai yra miesto širdis, o prieš šimtmečius buvo Karolio Didžiojo rūmų kompleksas.

Kaip ir kasmet, kalėdiniu laikotarpiu aikštėse ir gatvėse aplink katedrą ir rotušę pasklinda kalėdinio turgaus garsai ir nuostabūs kvapai, kuriuos skleidžia parduodami vietiniai įvairių formų ir skonių tradiciniai meduoliai „Aachener Printen“, kaitinamas karštasis vynas su gvazdikėliais bei skrudinamos dešrelės. Acheno amžių istorija glūdi šiuolaikinėse miesto gatvėse, tarp kurių įsipina fontanai, dekoruoti statulomis ir kilnojamos lėlėmis. Achenas XVII a. stipriai nukentėjo nuo gaisro, kuris sunaikino 90 proc. miesto pastatų bei Karolio Didžiojo miesto šlovę. Nors miestas ir buvo atstatytas, tačiau buvusi jo reikšmė sumenko. Prie to prisidėjo ir Antrasis pasaulinis karas, per kurį miestas ypač smarkiai nukentėjo.

Pastaruoju metu Achenas yra jau ne tik daugybės architektūrinio žavesio pasta-
tų, nuostabių užkampių ir praeities vaiduo-
klių miestas, bet ir aukštųjų mokyklų, kurio-
se studijuoja beveik 50 tūkst. studentų (tai
maždaug 20 proc. miesto gyventojų), jaunas
ir dinamiškas miestas. Vienas iš universitetų
patenka tarp geriausių ir didžiausių Vokietij-
os technikos universitetų. Tai Acheno Rein-
o–Vestfalijos aukštoji technikos mokykla
(*Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen*, RWTH), kitaip Acheno technikos
universitetas. RWTH universiteto išskirtinis
bruožas – labai didelis (maždaug 10 000)
studijuojančių užsienio studentų skaičius.

Pirmą kartą Acheną ir jo apylinkes ap-
lankiau 2002 m., kai dar būdama studen-
tė dalyvavau tarptautiniame Europos geo-
logų studentų sąskrydyje (EUGEN' 2002),
vykusiame nuostabiame Monschau mies-
telyje, esančiame vaizdingame Vokietijos
Eifelio nacionaliniame parke. Tada nenuma-
niau, kad į Acheną man teks dar kartą grįž-
ti. O grįžau 2017 m. pakviesta RWTH Naftos
ir anglies geologijos bei geochemijos insti-
tuto vadovo prof. Ralfo Littkės. Su juo ir dr.
Jurga Lazauskiene (disertacijos darbo va-
dovė) pradėjome bendradarbiauti, kai įsto-
jau į Vilniaus universiteto geologijos mokslų
krypties doktorantūrą. Prof. R. Littkė – pri-
pažintas RWTH universiteto dėstytojas ir
mokslininkas. Jis specializuojasi ir domisi se-
dimentacinių baseinų dinamika, angliavandenilių
bei anglies geologija, petrologija ir
geochemija, paleotemperatūros parametru
raida bei netradiciniais angliavandeniliais.

2017 m. į Acheną išvykau gavusi Vilniaus
universiteto Geomokslų instituto doktoran-
tų mobilumo fondo finansinę paramą. Vis
dėlto tobulintis RWTH universitete tegalė-
jau tik 2 savaites. Norėdama tęsti mokslinius
tyrimus pateikiau paraišką (Nr. 91697700)
Vokietijos akademinų mainų tarybai DAAD
(*Deutscher Akademischer Austauschdienst*) ir
gavau finansavimą 3 mėnesių akademeinei
stažuotei RWTH Naftos ir anglies geologi-
jos bei geochemijos institute. Šiame institu-
te dirba daugiau nei 30 specialistų, tarp jų
daug įvairių tautybių doktorantų. Institute

į akis krinta ir įspūdį palieka aukšto lygio
laboratorijos, aprūpintos naujausia įranga.
Jose galima atlikti organinės petrografijos,
organinės geochemijos arba petrofizikos
srities tyrimus. Instituto mokslininkai pla-
čiai bendradarbiauja, tai patvirtina daugybė
projektų, kurie plėtojami kartu su užsienio
mokslo institucijomis ir universitetais bei
angliavandenilių žvalgybos ir gavybos pra-
moninėmis įmonėmis visame pasaulyje.
Bendradarbiavimo ir mokslo pasiekimus
įrodo didelis instituto darbuotojų mokslinių
straipsnių skaičius.

Stažuotį metu susipažinau ir vykdžiau
uolienų organinės petrologijos ir geoche-
mijos tyrimus, taip pat lankiau naftingų
sistemų modeliavimo kursus. Dalyvavau
kassavaitiniuose seminaruose, kuriuose
doktorantai ir studentai pristatydavo moks-
linių tyrimų rezultatus ir pažangą, pasiektą
rašant disertacijas, magistro ar inžinerinius
darbus. Didelį įspūdį paliko dr. Douglas'o
Waples'o skaityta paskaita „Paslėpto 1D ter-
minio brandumo modeliavimo nauda“. La-
bai teigiamai nuteikė studentų ir jų vadovų
bendravimas bei darbas instituto laborato-
rijose vykdant tyrimus. Stebino laisvas ben-
dradarbiavimas, įvairiapusiškos diskusijos,
profesionalios konsultacijos, absoliutus va-
dovų pasitikėjimas studentais, kurie vyk-
dė eksperimentus ir laboratorinius tyrimus.
Achene įgijau neįkainojamos patirties vyk-
dydama mokslinius tyrimus, naujų pažįsta-
mų ir draugų. Įgyta patirtis ir gauti originalūs
tyrimų rezultatai artimiausiu metu bus
skelbiami konferencijose bei publikacijose ir
suguls į rengiamą disertaciją.

Už suteiktą galimybę vykdyti tyrimus
RWTH Naftos ir anglies geologijos bei geo-
chemijos institute norėčiau padėkoti Vil-
niaus universiteto Geomokslų institutui
ir Vokietijos akademinų mainų tarybai
(DAAD), finansavusiems mokslinę stažuo-
tę. Nuoširdžiai dėkoju UAB „Minijos nafta“
vadovybei už jų teigiamą požiūrį ir suteiktą
galimybę vykdyti ir suderinti doktoran-
tūros studijas su darbu bei įmonės darbuo-
tojams – už geranoriškumą ir supratingumą.